

ΑΝΤΙΦΩΝΗΣΗ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ
«Η ΑΘΕΑΤΗ ΠΛΕΥΡΑ: ΤΕΣΣΕΡΙΣ ΔΕΚΑΕΤΙΕΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑΣ, 1979-2018
(ΛΕΥΚΩΣΙΑ, 28 ΙΟΥΝΙΟΥ 2023)

Ένας από τους κλασσικούς ορισμούς του διπλωμάτη, που ανάγεται στον 17^ο αιώνα, είναι αυτός του Sir Henry Wotton, Πρέσβυ, μεταξύ άλλων του Ιακώβου Α΄ στις Κάτω Χώρες και τη Βενετία: “An honest gentleman sent abroad to lie for the good of his country”.

Όπως θα διαπιστώσετε μέσα από τις σελίδες του βιβλίου που παρουσιάζεται σήμερα, ο αφορισμός αυτός του Sir Henry, τουλάχιστον σ’ ό,τι αφορά στα καθ’ ημάς, **πολύ λίγο ισχύει**, γιατί, όσες φορές πετύχαμε κάτι, το πετύχαμε μιλώντας την γλώσσα της αλήθειας.

Θα ήθελα, εξ αρχής, να σας πω ότι με το βιβλίο αυτό **δεν φιλοδοξώ να γράψω ιστορία** με την επιστημονική έννοια του όρου. Πρόθεσή μου είναι να συμβάλω στην συμπλήρωση, στην ερμηνεία και στη διαφώτιση κάποιων πτυχών γεγονότων και περιόδων της σύγχρονης ιστορίας της Κύπρου και **του Υπουργείου Εξωτερικών ειδικότερα**, προσθέτοντας τις δικές μου ψηφίδες στο «ιστορικό μωσαϊκό» που τα συνθέτουν.

Γιατί, η ιστορία, σαν καταγραφή και αφήγηση σημαντικών και αξιοσημείων γεγονότων μιας συγκεκριμένης περιόδου, **και η σύντομη ιστορία της Κυπριακής Δημοκρατίας είναι, δυστυχώς, γεμάτη από τέτοια γεγονότα**, αποτελεί μια σύνθετη διαδικασία, η οποία ουδέποτε είναι μονοδιάστατη.

Στον σημερινό κόσμο, τόσο λόγω της προόδου της τεχνολογίας, όσο και λόγω της κουλτούρας διαφάνειας, οι ιστορικές πηγές έχουν δραματικά πολλαπλασιασθεί· όπως έχουν διευρυνθεί και τα όρια της ελευθερίας του λόγου. Το έργο, έτσι, του σύγχρονου ιστορικού έχει γίνει πολύ πιο επίπονο, ταυτόχρονα όμως και πολύ πιο ενδιαφέρον.

Τα όσα περιέχονται, επομένως, στο βιβλίο αυτό, δεν είναι παρά μια μικρή συνδρομή στην πληρέστερη ιστορική καταγραφή και αποτίμηση των γεγονότων αυτών.

Όταν ξεκίνησα να γράφω το βιβλίο, πριν 3 περίπου χρόνια, επρόκειτο **κυριολεκτικά** για μια “tabula rasa”. Πλην κάποιων προσωπικών σημειώσεων, δεν είχα άλλο υλικό στη διάθεσή μου. Όπως γράφω και στον πρόλογο, ουδέποτε είχα τη συνήθεια να κρατώ υπηρεσιακά έγγραφα. Εξεπλάγην, όμως, κι’ εγώ ο ίδιος, όταν, αρχίζοντας τη συγγραφή των επί μέρους κεφαλαίων, έρχονταν στη μνήμη μου

λεπτομέρειες για γεγονότα που έζησα και πρόσωπα που γνώρισα πριν αρκετές δεκαετίες.

Φυσικά, το διαδίκτυο και το από κάθε άποψη **εξαιρετικό** ηλεκτρονικό και έντυπο Αρχείο του Γραφείου Τύπου και Πληροφοριών, συμπλήρωσαν τα όποια κενά της μνήμης, ιδίως σ' ό,τι αφορά την ακρίβεια των ημερομηνιών, που είναι πρωταρχικής σημασίας σε έργα του είδους αυτού. Και είχα βεβαίως τη βοήθεια των φίλων και συναδέλφων, τους οποίους αναφέρω και ευχαριστώ στον πρόλογο.

Όπως θα δείτε, το βιβλίο αποτελεί μια καταγραφή και αφήγηση, **σε αυτοτελή κεφάλαια**, γεγονότων όπως τα έζησα και όπως τα αντιλήφθηκα προσωπικά. Αναφέρομαι, επίσης, σε προσωπικότητες της διεθνούς ζωής, τις οποίες είχα την τύχη και το προνόμιο να γνωρίσω.

Προσπάθησα να είμαι όσο πιο γίνεται αντικειμενικός. Νομίζω ότι, **στις περισσότερες περιπτώσεις**, το πέτυχα. Εσείς βέβαια θα κρίνετε.

Παράλληλα/, μέσα από τις σελίδες του βιβλίου, θα ήθελα να αναδείξω, άμεσα ή έμμεσα, το έργο που επιτελεί το Υπουργείο Εξωτερικών και οι άνθρωποί του, αθόρυβα, μακριά από τα φώτα της δημοσιότητας, πολύ συχνά μέσα σε αντίξοες συνθήκες και **μονίμως** με πενιχρά μέσα, είτε υλικά, είτε σε ανθρώπινο δυναμικό. Παρ' όλα αυτά όμως, τις μεγάλες αποστολές που κατά καιρούς μας ανατέθηκαν τις φέραμε κατά κανόνα επιτυχώς εις πέρας. Όχι χωρίς δυσκολίες και φθάνοντας συχνά στα όρια μας.

Ευτυχήσαμε, [ίσως με 1-2 εξαιρέσεις], να έχουμε καλούς και ικανούς Υπουργούς Εξωτερικών, [τρεις από αυτούς βρίσκονται σήμερα μαζί μας], τους οποίους στήριξαν ικανά και ευσυνείδητα υπηρεσιακά στελέχη, για τα οποία, **όποτε χρειάστηκε**, δεν ίσχυσε ο αφορισμός του Ταλλεϋράνδου: «Surtout pas trop de zèle». Γιατί το Υπουργείο, στις δύσκολες και αντίξοες περιόδους, κρατήθηκε όρθιο χάρις στον ζήλο, την ευσυνειδησία και την αφοσίωση στο καθήκον αριθμού στελεχών του.

Ισχύει εδώ το ρητό του θυρεού της πόλης των Παρισίων: «Fluctuat, nec mergitur», «Κλυδωνίζεται, αλλά δεν βυθίζεται».

Κυρίες και Κύριοι,

Απόψε, θα ήθελα να εκφράσω τις ιδιαίτερα θερμές μου ευχαριστίες στον Υπουργό κ. Ιωάννη Κασουλίδη και τον Καθηγητή κ. Πέτρο Παπαπολυβίου, τόσο γιατί είχαν την καλοσύνη και την υπομονή να διαβάσουν και να παρουσιάσουν το βιβλίο, όσο και για τους, **εν πολλοίς καθ' υπερβολήν**, καλούς τους λόγους. Όπως και στον κ. Θεόδωρο Γκότση, παλαιό και

πολύτιμο συνεργάτη μου στο Υπουργείο, ο οποίος ανέλαβε τον συντονισμό της παρουσίασης, αλλά είναι και ο δημιουργός της φωτογραφίας του εξωφύλλου.

Θερμές ευχαριστίες οφείλω, ακόμη, στην κα Έρα Ιωάννου-Αιμιλιανίδου, Συντονίστρια των Εκδόσεων HIPPASUS, για την εξαιρετική συνεργασία που είχαμε καθ' όλη τη διαδικασία της έκδοσης, όπως και στους συνεργάτες της, Πατέρα Θωμά Κωστή, που επιμελήθηκε τεχνικά και καλλιτεχνικά την έκδοση και την κα Νίκη Πέση, η οποία πάντα με προθυμία και επαγγελματισμό ανταποκρίθηκε αποτελεσματικά στις διοικητικές και διαδικαστικές ανάγκες της έκδοσης και της παρουσίασης, και, τέλος, κα Ελισάβετ Παπαγεωργίου, η οποία είχε την επιμέλεια της διόρθωσης του κειμένου.

Θα ήθελα, ακόμη, να ευχαριστήσω θερμά όλες και όλους σας, για την εδώ παρουσία σας σήμερα, η οποία και με χαροποιεί και με τιμά ιδιαίτερα, όπως και το γεγονός ότι μου δόθηκε η ευκαιρία να ξανασυναντήσω παλιούς φίλους και να ξαναδώ συναδέλφους και συνεργάτες στο Υπουργείο, ορισμένους από τους οποίους αναφέρω στο βιβλίο.

Το βιβλίο αφιερώνω στην Αλίκη και την Όλγα-Μαρία. Όχι μόνο για λόγους συναισθηματικούς: χωρίς τις συμβουλές της δεύτερης σε θέματα Η/Υ και παρόμοια συναφή και τις επίμονες προτροπές και παραινέσεις της πρώτης να «τελειώνω επί τέλους με το βιβλίο», η ολοκλήρωσή του θα ήταν πολύ πιο επίπονη και σίγουρα πιο χρονοβόρα. Τις ευχαριστώ και τις δύο.

Και επειδή, πέραν των διπλωματών, βλέπω μεταξύ μας και αρκετούς πολιτικούς, **θα ενδώσω** στον πειρασμό να επαναλάβω την ρήση του γνωστού στους παλαιότερους από τη σειρά του BBC “Yes Minister”, Sir Humphrey Appleby: “Diplomacy is about how survive until the next century; politics is about how to survive until Friday afternoon”.